

נבואת יעקב אבינו בארץ מצרים

בזהר הקדוש בתחילת פרשתנו מבואר כי הנבואה שרתה על יעקב אבינו במצרים, ואתה הוא גילה בברכתו לבניו, וזאת בבחינת אספקלריה המאירה, שהיא מדרגת הנבואה של משה רבינו. למדרגה זו, לדברי הזהר הקדוש, זכו רק יעקב אבינו ומשה אדון הנביאים! הסיבה המבוארת לכך שם היא כי במצרים נעשה יעקב אבינו תביר ליבא, הוא היה בשברון לב, כנאמר: "וירא יעקב כי יש שבר במצרים".

יש להבין: מהי מדרגת שברון הלב לה זכה אבינו יעקב במצרים יותר מאשר בישיבתו בארץ כנען? הרי בישיבתו בארץ הקדושה היתה שלא בשלווה, כאומר לפרעה: "מעט ורעים היו", ואילו במצרים על הנאמר "ויחי יעקב" מבארים חז"ל כי פרשה זו סתומה שכן נסתמו ממנו כל צרות שבעולם. מעבר לכך: לא ברור מדוע הנבואה שייכת לתביר ליבא, שהרי אין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה?

כך נאמר בתיקוני זהר (תיקון כ"ד): "ומאן דתבר קליפה דיליה דאיהו יצר הרע, עליה אתמר 'לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה', וגסות לבא דהוא שלים בקליפין דיליה ולא אתבר, עליה אתמר 'תועבת ה' כל גבה לב', ושכינתא לא שריא עליה". **בתרגום:** מי ששובר את הקליפה שלו, שהוא יצר הרע, עליו נאמר "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה", וגסות הלב ששלם בליבו ולא נשבר, עליו נאמר "תועבת ה' כל גבה לב", והשכינה אינה שורה עליו.

יש להבחין בין קדושה לטהרה: הקדוש הוא המובדל, המורם מכל ענייני החומר, כמו הכהנים שכל ימיהם קודש לעבודת המקדש ואוכלים מהקרבנות ומובדלים מענייני העולם הזה. לעומת זאת הטהור הוא האדם שעוסק בענייני העולם הזה, אולם כל זאת מתוך תיקון החומר ולא שעבוד לחומר. לדברי הזהר הקדוש הלויים הינם במדרגת טהרה, שזו עבודת התיקון והבירור של ענייני העולם הזה.

לאור זאת יש לבאר כי בארץ כנען יעקב והשבטים היו במדרגה של קדושה – פרושים מענייני החומר, אולם בירידתם למצרים שהיא ערוות הארץ הם נדרשו לעבודת תיקון המידות והטומאה וזאת במדרגה של טהרה ולא רק קדושה עליונה כפי שהיה בארץ ישראל.

מכאן מובנים דברי הזהר הקדוש שבתחילת פרשתנו: שבירת הלב של יעקב אבינו במצרים היתה מצד תיקון כוחות הטומאה ועקירת שורשי הרע. זהו היפוך חושך לאור. למדרגה זו של טהרה הנובעת מכוח תיקון הסיגים והטומאה הגיעו יעקב ובניו במצרים, מדרגה של הפיכת החושך לאור. מתוך תיקון זה זכה יעקב אבינו למדרגת נבואה מבוררת, שכן הנבואה שורשה בספירת הבינה שמהותה היא כוח הבירור. שבירת הלב במצרים היתה תיקון הלב מתוך בירור הטומאה, ומתוך כך מתגלה מדרגת הקדושה באופן נעלה יותר, בבחינת אספקלריה המאירה.

מכאן מבואר טעם נוסף לירידתם של ישראל לגלות במצרים: בהיותם שם הם התמודדו עם כוחות הטומאה שקיימים שם, ביררו אותם והעלו אותם למדרגת קדושה. בארץ ישראל לא היתה להם התמודדות זו, שכן שם האויר קדוש, אולם במצרים הם עשו את הבירור והפיכת החושך לאור. זהו עניינה של גזירת בין הבתרים, שנגזרה בהמשך לשאלת אברהם אבינו "במה אדע כי אירשנה". כדי לזכות לירושת הארץ יש לעקור ולתקן את שורשי הרע שבבריאה, וזאת מתוך הירידה לעומק הקליפות אשר במצרים ועקירתן.

על כך אמרו חז"ל: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" – אדם צריך לחוש כי ירידתו לעולם הזה היא באותה בחינה של ירידת ישראל למצרים, שכן הנשמה יורדת לעולם הזה בהעלם והסתר ולהגיע למדרגת טהרה מתוך בירור ותיקון הסיגים.

זו בחינת עבודת הקרבנות במקדש, שעניינה העלאת החומר והפיכתו לריח ניחוח לד', העליה ממדרגת הטהרה ששורשה בתיקון הטומאה, והפיכתה לאור של קדושה עליונה. מתוך כך עבודת הקטורת, מיקומה בקודש, הינה השלמת מדרגת טהרת הבהמיות של עבודת הקרבנות והעלאתה למדרגת ריח וקדושה עליונה.

יהי רצון שנזכה במהרה לבניין בית מקדשנו בתפארה ולישועה השלימה

